

Väljaandja: Riigikogu
Akti liik: seadus
Teksti liik: algtekst
Jõustumise kp: 01.01.2017
Avaldamismärge: RT I, 31.12.2016, 2

Välja kuulutanud
Vabariigi President
22.12.2016 otsus nr 46

Karistusseadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus (kuriteovahendite ja kriminaaltulu arestimise ja konfiskeerimise direktiivi ülevõtmine)

Vastu võetud 15.12.2016

§ 1. Karistusseadustiku muutmine

Karistusseadustikus tehakse järgmised muudatused:

1) seadustiku tekstis asendatakse läbivalt sõnad „Kohus kohaldab” sõnadega „Kohus võib kohaldada”;

2) paragrahvi 83 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kohus võib konfiskeerida vahendi, mida kasutati või kavatseti kasutada tahtliku süüteo toimepanemiseks (edaspidi *süüteo toimepanemise vahend*), kui see kuulub otsuse või määruse tegemise ajal toimepanijale.”;

3) paragrahvi 83 lõike 3 sissejuhatavas lauseosas asendatakse sõnad „Erandina võib kohus” sõnadega „Kohus võib”;

4) paragrahvi 83 täiendatakse lõikega 3² järgmises sõnastuses:

„(3²) Kohus võib konfiskeerida käesoleva paragrahvi lõikes 3¹ nimetatud varalised õigused, kui need kuuluvad otsuse või määruse tegemise ajal kolmandale isikule ja ta on vähemalt kergemeelsusega kaasa aidanud vahendi, aine või eseme kasutamisele süüteo toimepanemisel.”;

5) paragrahvi 83¹ täiendatakse lõigetega 1¹ ja 1² järgmises sõnastuses:

„(1¹) Süüteoga saadud vara käesoleva paragrahvi tähenduses on süüteoga otseselt saadud vara ja sellise vara arvel omandatu.

(1²) Kui süüteoga saadud vara on segunenud muu varaga, on tegemist osaliselt süüteoga saadud varaga. Osaliselt süüteoga saadud vara loetakse käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ sätestatud ulatuses süüteoga saadud varaks, mille konfiskeerimine asendatakse käesoleva seadustiku §-s 84 sätestatud korras.”;

6) paragrahvi 83¹ lõike 2 sissejuhatav lauseosa muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kohus kohaldab käesoleva paragrahvi lõikeid 1–1² vara suhtes, mis kuulub otsuse tegemise ajal kolmandale isikule, kui.”;

7) paragrahvi 83² lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Mõistes isiku süüdi kuriteos, võib kohus käesolevas seadustikus sätestatud juhtudel konfiskeerida osa kuriteo toimepanija varast või kogu vara, kui see kuulub otsuse tegemise ajal toimepanijale ja kui kuriteo olemus, erinevus isiku legaalse tulu ja varalise seisundi, kulude või elatustaseme vahel või muu põhjus annab aluse eeldada, et isik on saanud vara kuriteo toimepanemise tulemusena või sellise vara arvel (edaspidi *kuriteoga saadud vara*). Konfiskeerimist ei kohaldata varale, mille suhtes isik tõendab, et tegemist ei ole kuriteoga saadud varaga.”;

8)paragrahvi 83²lõige 1¹muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1¹) Kui kuriteoga saadud vara on segunenud muu varaga, on tegemist osaliselt kuriteoga saadud varaga. Osaliselt kuriteoga saadud vara loetakse käesoleva paragrahvi lõike 1 esimeses lauses sätestatud ulatuses kuriteoga saadud varaks, mille konfiskeerimine asendatakse käesoleva seadustiku §-s 84 sätestatud korras.”;

9)paragrahvi 83²lõike 2 sissejuhatav lauseosa muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kohus võib käesoleva paragrahvi lõikeid 1 ja 1¹kohaldada vara suhtes, mis kuulub otsuse tegemise ajal kolmandale isikule, kui.”;

10)paragrahvi 84 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kui süüteoga saadud vara käesoleva seadustiku § 83¹tähenduses või kuriteoga saadud vara käesoleva seadustiku § 83²tähenduses, kuriteo toimepanemise vahend või kuriteo vahetu objekt on võõrandatud, ära tarvitatud või selle äravõtmine pole muul põhjusel võimalik või otstarbekas, võib kohus välja mõista summa, mis vastab konfiskeerimisele kuuluva vara väärtusele.”;

11)paragrahvi 85 lõiget 2 täiendatakse pärast tekstiosa „lõigetes 3” arvuga „, 3²”;

12)paragrahvi 141 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Kohus võib kohaldada käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 1 sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83²sätestatule.”;

13)paragrahve 143², 145, 188, 200, 202, 216¹, 298 ja 333¹täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Kohus võib kohaldada käesolevas paragrahvis sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83²sätestatule.”;

14)paragrahvi 145¹täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Kohus võib kohaldada käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83²sätestatule.”;

15)paragrahve 178, 214, 237¹, 237², 402³ ja 402⁴täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Kohus võib kohaldada käesolevas paragrahvis sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83²sätestatule.”;

16)paragrahve 183, 206, 207, 213 ja 217 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Kohus võib kohaldada käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83²sätestatule.”;

17)seadustiku § 184 lõike 5 punktis 2, § 185 lõike 4 punktis 2, § 255 lõike 2 punktis 2, § 256 lõike 2 punktis 2, § 268 lõike 2 punktis 2, § 414 lõike 5 punktis 2 ja § 415 lõike 3 punktis 2 asendatakse sõnad „kohaldab kohus” sõnadega „võib kohus kohaldada”;

18)paragrahvi 333 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Kohus võib kohaldada käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83²sätestatule.”;

19)paragrahvi 334 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:

„(6) Kohus võib kohaldada käesolevas paragrahvis sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83²sätestatule.”;

20)paragrahvi 334²lõikest 3 ja § 421²lõikest 4 jäetakse välja sõnad „vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83 sätestatule”;

21)seadustiku normitehnilist märkust täiendatakse tekstiosaga järgmises sõnastuses:

„Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/42/EL kuriteovahendite ja kriminaaltulu arestimise ja konfiskeerimise kohta Euroopa Liidus (ELT L 127, 29.04.2014, lk 39–50).”.

§ 2. Kriminaalmenetluse seadustiku muutmine

Kriminaalmenetluse seadustikus tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 124 lõiget 3 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Asitõend või äravõetud ese tagastatakse üldjuhul selle hoidmise kohas.”;

2)paragrahvi 125 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Asitõendit hoitakse kriminaaltoimikus, uurimisasutuse, prokuratuuri või kohtu asitõendite hoidlas või muus tema valduses olevas ruumis või valvataval territooriumil või ekspertiisiasutuses või kohaldatakse asitõendi suhtes käesoleva seadustiku §-s 126 ettenähtud abinõusid, kui see ei kahjusta kriminaalmenetluse huve.”;

3)paragrahvi 126 täiendatakse lõikega 1² järgmises sõnastuses:

„(1²) Asitõendi, mida omanik või seaduslik valdaja ei ole kuue kuu jooksul tagastamisotsusest teadasaamisest arvates ära viinud, võib selle hoidja võõrandada või hävitada riigivaraseaduses sätestatud korras.”;

4)paragrahvi 126 täiendatakse lõikega 5¹ järgmises sõnastuses:

„(5¹) Käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel riigi omandisse läinud asitõendi ja kuriteoga saadud vara suhtes kohaldatakse konfiskeeritud vara kohta sätestatud korda.”;

5)paragrahvi 126 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Konfiskeeritud vara võõrandamisest saadud raha eelarvest seaduslikule valdajale tagastamise korra kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.”;

6)paragrahvi 269 lõiget 2 täiendatakse punktiga 6 järgmises sõnastuses:

„6) ei saa kohtulikust arutamisest pikema aja jooksul osa võtta haiguse tõttu, kuid teda on teavitatud kohtuistungi toimumise ajast ja kohast, ta on nõus asja arutamisega tema osavõtuta ja kaitsja osalemisel ning kohus on veendunud, et süüdistatava õigusi on võimalik kaitsta tema osavõtuta kohtulikust arutamisest.”;

7)seadustiku 16¹. peatüki pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„16¹. peatükk KURITEO TOIMEPANEMISE VAHENDI, KURITEO VAHETU OBJEKTI JA KURITEOGA SAADUD VARA KONFISKEERIMISE MENETLUS”;

8)paragrahvi 403¹ pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 403¹. Kuriteo toimepanemise vahendi, kuriteo vahetu objekti ja kuriteoga saadud vara konfiskeerimise menetluse alustamine”;

9)paragrahvi 403¹ lõiget 1 täiendatakse enne arvu „83¹” arvuga „83,”;

10)paragrahv 403² muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 403². Tõendamiseseme asjaolud konfiskeerimismenetluses

Konfiskeerimismenetluses on tõendamiseseme asjaolud konfiskeerimise eeldustele vastavad asjaolud.”;

11)paragrahv 403⁴ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 403⁴. Uurimisasutuse toimingud kohtueelse menetluse lõpuleviimisel konfiskeerimismenetluses

(1) Kui uurimisasutuse ametnik on veendunud, et konfiskeerimismenetluses on vajalik tõendusteave kogutud, edastab ta konfiskeerimismenetluse toimiku koos tõenditega prokuratuurile.

(2) Prokuratuuri korraldusel esitab ta prokuratuurile konfiskeerimismenetluse kokkuvõtte, milles märgitakse:
1) süüdistatava või süüdimõistetud nimi, elu- või asukoht ja aadress, isikukood või selle puudumisel sünniaeg;
2) kolmanda isiku nimi, elu- või asukoht ja aadress, isikukood või selle puudumisel sünniaeg;

- 3) viide konfiskeerimise aluseks oleva kuriteo kriminaalasja nimetusele ja kohtuotsusele, kui konfiskeerimise aluseks olevas kuriteos on kohtuotsus tehtud;
- 4) andmed konfiskeeritava vara arestimise ja teiste konfiskeerimist või selle asendamist tagavate abinõude kohta;
- 5) konfiskeeritava vara kirjeldus ja asukoht;
- 6) tõendite loetelu.”;

12)paragrahv 403⁵muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 403⁵. Prokuratuuri toimingud konfiskeerimismenetluse toimiku saamisel

Konfiskeerimismenetluse toimiku saanud prokuratuur koostab konfiskeerimistaotluse, kohustab uurimisasutust tegema lisatoiminguid või lõpetab konfiskeerimise aluse puudumise või konfiskeerimise võimatuse tõttu määrusega konfiskeerimismenetluse käesoleva seadustiku § 206 lõikes 1 sätestatud korras.”;

13)paragrahvi 403⁶lõike 1 punkti 4 täiendatakse pärast sõna „arestimise” sõnadega „ja teiste konfiskeerimist või selle asendamist tagavate abinõude”;

14)paragrahvi 403⁸lõike 2 punktid 1 ja 2 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„1) kas vara, mille konfiskeerimist taotletakse, on karistusseadustiku §-s 83, 83¹või 83²sätestatud tingimustel seotud konfiskeerimise aluseks oleva kuriteoga;

2) kas kolmanda isiku vara on omandatud karistusseadustiku § 83 lõikes 3, § 83¹lõikes 2 või § 83²lõikes 2 sätestatud viisil;”;

15)paragrahv 421¹muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 421¹. Konfiskeeritud vara üleandmise kord

(1) Konfiskeeritud vara käsitleva kohtuotsuse või määruse ja menetlusedokumendi koopia saadetakse konfiskeeritud vara valitsema volitatud asutusele, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(2) Konfiskeeritud vara võõrandamise ja hävitamise kulud tasub süüdimõistetud või kolmas isik.

(3) Konfiskeeritud vara üleandmise korra kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.”;

16)paragrahvi 508⁷⁰sissejuhatav lauseosa muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Rahalise karistuse või rahatrahvi tunnustamine ja täitmine on lubatud kõikide Eesti seaduse järgi karistatavate süütegude korral, samuti sõltumata teo karistatavusest Eesti seaduse järgi, kui otsuse teinud riigis on ette nähtud karistus järgmiste süütegude eest.”;

17)seadustiku normitehnilist märkust täiendatakse tekstiosaga järgmises sõnastuses:

„Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/42/EL kuriteovahendite ja kriminaaltulu arestimise ja konfiskeerimise kohta Euroopa Liidus (ELT L 127, 29.04.2014, lk 39–50).”.

§ 3. Väärteomenetluse seadustiku muutmine

Väärteomenetluse seadustikus tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahv 206 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 206. Konfiskeeritud vara üleandmise kord

(1) Kui seadusega ei sätestata teisiti, saadab kohtulahendit või kohtuvälise menetleja lahendit täitmisele pöörav menetleja konfiskeeritud vara valitsema volitatud asutusele:

1) kohtuotsuse või -määruse või kohtuvälise menetleja otsuse või määruse koopia märkega selle jõustumise kohta;

2) konfiskeeritud vara käsitleva menetlusedokumendi koopia.

(2) Konfiskeeritud vara võõrandamise ja hävitamise kulud tasub süüdlane.

(3) Konfiskeeritud vara üleandmise ja vara võõrandamisest saadud raha eelarvest seaduslikule valdajale tagastamise korra kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.”;

2)paragrahvi 207¹lõikes 1 ja § 210⁴lõikes 1 asendatakse sõna „prefektuur” sõnaga „kriminaalhooldusosakond” vastavas käändes;

3)paragrahvi 207¹lõikes 2 ning § 210⁴lõiget 2 ja 3 asendatakse sõna „prefekt” sõnadega „kriminaalhooldusosakonna juhataja”;

4)paragrahvides 210¹, 210²ja 210³asendatakse sõnad „Politsei- ja Piirivalveamet” sõnaga „kriminaalhooldusametnik” vastavas käändes;

5)seadustiku 18. peatükki täiendatakse §-ga 212³järgmises sõnastuses:

„§ 212³. Üldkasuliku töö täitmise üleandmine

Kuni 2017. aasta 1. jaanuarini täitmisele pööratud kohtuotsus või -määrus süüdlase karistamise kohta üldkasuliku tööga, mis on täitmata või osaliselt täidetud, edastatakse kriminaalhooldusosakonnale 30 päeva jooksul alates 2017. aasta 1. jaanuarist kuni 30. jaanuarini.”.

§ 4. Riigivaraseaduse muutmine

Riigivaraseaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 7 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Kui õigusaktides ei ole sätestatud teisiti, on kriminaalasjas kohtuotsuse või -määrusega, väärteoasjas kohtuvälise menetleja otsuse või määrusega või kohtuotsuse või -määrusega konfiskeeritud vara (edaspidi *konfiskeeritud vara*) valitseja:

- 1) Rahandusministeerium, kui süüasja menetles Maksu- ja Tolliamet või konfiskeeriti kinnisasi või väärtpaber;
- 2) Siseministeerium käesoleva lõike punktis 1 nimetamata juhul.”;

2)paragrahvi 102 täiendatakse lõikega 7 järgmises sõnastuses:

„(7) Enne 2017. aasta 1. veebruari konfiskeeritud vara suhtes kohaldatakse konfiskeerimise ajal kehtinud seaduses sätestatud.”.

§ 5. Autoriõiguse seaduse muutmine

Autoriõiguse seaduse § 86 tunnistatakse kehtetuks.

§ 6. Asjaõigusseaduse muutmine

Asjaõigusseaduse § 99 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Leidjal on õigus pärast avalikku teatamist asi:

- 1) müüa avalikul enampakkumisel, kui asja hoidmine on ülemääraselt kulukas või kui asi on kiiresti riknev või kui avalik asutus või politsei on asja hoidnud kuus kuud;
- 2) hävitada, kui asja hoidmine või võõrandamine on kulukam kui asja müügist tõenäoliselt saadav tulu.”.

§ 7. Kriminaalhooldusseaduse muutmine

Kriminaalhooldusseaduse § 2 täiendatakse punktiga 6 järgmises sõnastuses:

„(6) süüdlane, kelle arest on asendatud üldkasuliku tööga.”.

§ 8. Seaduse jõustumine

(1) Käesoleva seaduse § 2 punktid 3–5 ja 15, § 3 punkt 1 ning §-d 4–6 jõustuvad 2017. aasta 1. veebruaril.

(2) Käesoleva seaduse § 3 punktid 2–5 ning § 7 jõustuvad järgmisel päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

Eiki Nestor
Riigikogu esimees